

**ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RLARIDA UMUMINSONIY
QADRIYATLARNING IFODALANISHI**

Sadoqatxon Mirzajonova Ulug'bek qizi

mirzajonovasadoqat24@gmail.com

O'zDJTU, Lingvistika (ingliz tili) yo'nalishi

magistratura bosqich talabasi Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg she'riyatida umuminsoniy qadriyatlarning qanday ifodalangani tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida shoir she'rlarida uchraydigan vatan, sevgi, xotira, inson hayoti va so'zning ahamiyati kabi mavzular ko'rib chiqiladi. Shuningdek, shoirning lirik qahramoni orqali insonning ichki kechinmalari va hayot haqidagi o'y-mulohazalari qanday ifodalangani tahlil qilinadi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, Faynberg she'rlari oddiy va tushunarli obrazlar orqali barcha insonlar uchun muhim bo'lgan fikrlarni yoritadi.

Kalit so'zlar: umuminsoniy qadriyatlar, lirik qahramon, vatan obrazi, xotira, sevgi, inson hayoti.

Abstract. This article analyses how universal human values are expressed in the poetry of Alexander Feinberg. The study examines themes such as homeland, love, memory, human life, and the importance of the word that appear in the poet's works. It also discusses how the poet reveals human thoughts and inner experiences through the lyrical speaker. The analysis shows that Feinberg's poems express ideas that are important for all people through clear and simple imagery.

Keywords: universal values, lyrical speaker, image of homeland, memory, love, human life.

Аннотация. В данной статье анализируется отражение общечеловеческих ценностей в поэзии Александра Файнберга. В исследовании рассматриваются такие темы, как родина, любовь, память, человеческая жизнь и значение слова в стихотворениях поэта. Также анализируется, каким образом через лирического героя раскрываются внутренние переживания человека и его размышления о жизни. Анализ показывает, что в стихах Файнберга важные для всех людей идеи передаются через простые и понятные художественные образы.

Ключевые слова: общечеловеческие ценности, лирический герой, образ родины, память, любовь, человеческая жизнь.

KIRISH

Aleksandr Faynberg zamonaviy adabiy jarayonda o'ziga xos o'rin egallagan shoirlardan biridir. U asosan rus tilida ijod qilgan bo'lsa ham, uning she'rlari mazmuni va ruhiyati jihatidan O'zbekiston madaniy muhiti bilan chambarchas bog'liqdir. Shoir

Toshkent shahrida tugʻilib, shu yerda yashab ijod qilgan. Shuning uchun uning asarlarida shu oʻlkaning tabiati, odamlarning turmushi va ruhiy dunyosi aks etadi.

Faynberg sheʼriyatining muhim xususiyatlaridan biri shundaki, unda inson hayoti bilan bogʻliq oddiy, lekin muhim mavzular koʻp uchraydi. Shoir murakkab fikrlarni koʻp hollarda sodda obrazlar orqali ifodalaydi. Shu sababli uning sheʼrlari turli millat va madaniyat vakillari uchun ham tushunarli boʻlib qoladi.

Adabiyotda umuminsoniy qadriyatlar deganda barcha insonlar uchun muhim boʻlgan gʻoyalar tushuniladi. Masalan, sevgi, vatan, xotira, insoniylik va hayotning qadri kabi tushunchalar shunday qadriyatlarga kiradi. Bunday mavzular turli davrlarda yashagan yozuvchi va shoirlarning asarlarida uchraydi. Aleksandr Faynberg ijodida ham aynan shu mavzular markaziy oʻrin tutadi. Uning sheʼrlarida insonning ichki kechinmalari, oʻtgan hayot haqidagi xotiralar, vatan bilan bogʻliq tuygʻular va hayot mazmuni haqida oʻylar aks etadi. Shu jihatdan Faynberg sheʼriyati nafaqat muayyan madaniy makon bilan, balki kengroq insoniy tajriba bilan ham bogʻliqdir.

Mazkur maqolaning maqsadi Aleksandr Faynberg sheʼrlarida umuminsoniy qadriyatlarning qanday ifodalanganini tahlil qilishdan iborat.

MUHOKAMA

Aleksandr Faynberg sheʼriyatida umuminsoniy qadriyatlar turli obrazlar va hayotiy holatlar orqali ifodalanadi. Shoir inson hayoti, vatan, sevgi, xotira va insoniy masʼuliyat kabi mavzularni koʻp yoritadi. Bu mavzular uning sheʼrlarida sodda, lekin chuqur maʼno beruvchi obrazlar orqali koʻrinadi. Shoir ijodida vatan tuygʻusi alohida oʻrin egallaydi. Masalan, “Vatan” sheʼrida shoir oʻz yurtiga boʻlgan mehrini ochiq ifodalaydi. U yurt manzaralarini tasvirlar ekan, insonning oʻz vatani bilan uzviy bogʻliqligini koʻrsatadi:

“Quyoshli, toʻrtburchak dalalardan to
Tizma togʻlargacha choʻzilgan Vatan...”

Bu satrlar orqali shoir vatan tushunchasini faqat geografik hudud sifatida emas, balki inson hayotining ajralmas qismi sifatida koʻrsatadi. Vatan insonning xotiralari, ildizlari va hayoti bilan bogʻliq makon sifatida talqin qilinadi. Faynberg sheʼriyatida sevgi ham muhim umuminsoniy qadriyatlardan biri sifatida tasvirlanadi. Masalan, “Sevgi” sheʼrida insoniy tuygʻularning murakkabligi va ayriliq hissi tasvirlangan:

“Hijron iztirobi yoshlatar koʻzni,
Ovutma. Ishq oʻrtar dilni, tugʻuni.”

Bu satrlar sevgi inson hayotida chuqur iz qoldiradigan tuygʻu ekanini koʻrsatadi. Shoir sevgi orqali insonning ichki kechinmalarini ochishga harakat qiladi. Shoir ijodida

yana bir muhim g'oya – so‘zning qadri masalasidir. “So‘z” she’rida Faynberg so‘zning o‘z vaqtida aytilishi inson hayotida muhim ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatadi:

“Haqiqiy baxtsizlik, katta fojia –
Mabodo kechiksa kutilyotgan so‘z.”

Bu fikr orqali shoir insoniy munosabatlarda so‘zning o‘rni katta ekanini eslatadi. Vaqtida aytilmagan so‘z inson qalbida iz qoldirishi mumkinligi ta’kidlanadi. Faynberg she’riyatida inson hayoti va taqdir haqidagi fikrlar ham uchraydi. Masalan, shoirning quyidagi satrlarida inson taqdirining murakkabligi aks etadi:

“Taqdir – haqdir.
Chiranma unga...”

Bu satrlar orqali shoir inson hayotidagi voqealar ko‘pincha inson irodasidan tashqarida bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, u insonni o‘z ruhiy dunyosini asrashga chaqiradi. Shoir ijodida xotira va insonning o‘tgan hayotga munosabati ham ko‘p tasvirlanadi. Masalan, “Yam-yashil makon” she’rida bolalik xotiralari orqali insonning o‘z tug‘ilgan joyi bilan bog‘liqligi ifodalanadi. Shoir o‘tgan hayot manzaralarini eslar ekan, ularni inson ruhiy dunyosining muhim qismi sifatida tasvirlaydi.

Shu tarzda Faynberg she’riyati inson hayotining turli tomonlarini yoritadi. Vatan, sevgi, so‘zning qadri, xotira va insoniy mas’uliyat kabi g‘oyalar uning she’rlarida bir-biri bilan bog‘liq holda namoyon bo‘ladi. Shu sababli shoirning ijodi nafaqat muayyan davr yoki hudud bilan, balki barcha insonlar uchun muhim bo‘lgan g‘oyalar bilan ham bog‘liqdir.

XULOSA

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, Aleksandr Faynberg she’riyati inson hayoti bilan bog‘liq muhim va barcha uchun tushunarli bo‘lgan g‘oyalarni yoritadi. Shoir o‘z she’rlarida vatan tuyg‘usi, sevgi, xotira, insoniy mas’uliyat hamda so‘zning ahamiyati kabi masalalarni ko‘taradi. Bu mavzular uning she’riyatida turli obrazlar va hayotiy holatlar orqali ifodalanadi.

Faynbergning she’rlarida insonning ichki kechinmalari va hayot haqidagi o‘y-mulohazalari tabiiy va sodda tasvirlar orqali ochib beriladi. Shoir murakkab fikrlarni ortiqcha bezaklarsiz ifodalashga intiladi. Shu sababli uning she’rlari o‘quvchiga yaqin va tushunarli bo‘lib qoladi. Maqolada ko‘rib chiqilgan she’rlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, Faynberg ijodida vatan tuyg‘usi, sevgi, so‘zning qadri va insonning hayotga munosabati muhim o‘rin egallaydi. Bu g‘oyalar shoirning lirik qahramoni orqali ifodalanib, insonning ruhiy holatini va hayot haqidagi o‘ylarini aks ettiradi. Shu

tariqa, Aleksandr Faynberg she'riyati inson hayoti va tuyg'ulari bilan bog'liq umumiy masalalarni yoritishi bilan ahamiyatlidir. Shoirning asarlari o'quvchini hayot, insoniy munosabatlar va ma'naviy qadriyatlar haqida o'ylashga undaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Файнберг, Александр Аркадьевич. (2021). *Qoralanmaga qasida*. Toshkent: «Adabiyot» nashriyoti.
2. Файнберг, Александр Аркадьевич. (2000). *Избранные стихотворения*. Ташкент: Издательство литературы и искусства имени Гафура Гуляма.
3. Сайидов, Сирожиддин. (2021). Предисловие к сборнику *Qoralanmaga qasida*. Ташкент: Adabiyot nashriyoti.
4. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. (2002). *O'zbekiston milliy ensiklopediyasi*. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti.
5. Ziyouz.com kutubxonasi. *Aleksandr Faynberg she'rlari*. <https://ziyouz.com>
6. Arboblar.uz. *Faynberg Aleksandr Arkadevich – tarjimai hol*. <https://arboblar.uz>